Poštnina plačana v gotovini. Posamezna številka 1.25 Din.

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 41 Sreda, 20. maja 1936 Leto XI

„200 porodic"

(Moč finančnega kapitala v Franciji.)

Pri nas se je pred leti mnogo govorilo in pisalo o beograjskih porodicah, ki da obvladajo vse srbsko življenje. V Franciji je pa postala v zadnjem volivnem boju glavna bojna parola: **200 porodic vlada Franciji!** Ta bojna parola ljudske fronte je postala izredno popularna, ker propaganda in agitacija sta nazorno pokazali, proti komu se obrača boj francoskega delovnega ljudstva. Konkretna številka, konkretna imena, nobenih splošnih pojmov kakor n. pr. kapitalizem, pod katerim si navaden človek nič živega ne predstavlja. Socialisti so razodeli Francozom teh 200 imen, o katerih doslej človek ni vedel, kakšno moč imajo v francoski republiki. Socialisti so odgrnili zastorje.

Kdo so teh 200 družin? Gospodarska struktura Francije je že od nekdaj kazala zelo individualistične (osebne) poteze, državi sami ne pripada skoro nič, niti Banque de France, oficielna narodna banka Francije, ustanovljena pod Napoleonom. Pravila francoske narodne banke pravijo sicer, da naj ta denarni zavod služi splošnim, javnim interesom, da pa je svoboden v svojem poslovanju in v svojih sklepih. No, in v tej banki ima glavno besedo baš tistih 200 porodic, proti katerim se je obrnil ves agitacijski bojni pohod strank ljudske fronte. Teh 200 familij poseduje hkrati vse velike truste in koncerne Francije. Torej, trdi propaganda, Banque de France je bila doslej pravzaprav denarni zavod 200 milijarderjev in milijonarjev, ki s pomočjo tega mogočnega aparata obvladajo Francijo, ne da bi pri tem gledali na koristi države in naroda.

Teh 200 družin, to so gospodarji težke industrije, to so bratje **de Wendel, Schneider-Creuzot, Dollfus, Dupont;** teh 200 porodic, to so lastniki petrolejskih družb in avtomobilske industrije: **Bonnet, Rénault, Schlumberger, Rotschild, Delaunay, Pengeot, Dreux;** teh 200 familij, to so gospodarji francoskih železnic, pariškega metra (podzemske železnice), telefona, plinarn in elektrarn — vsa ta prometna sredstva v Franciji niso v rokah države, temveč v posesti teh 200 družin. In po vsem francoskem gospodarstvu srečujemo istih 200 imen. 200 družin ima tisoče direktorskih in delničarskih mest, velike dnevnike in časopise.

S tem pa je doslej teh 200 familij odločilno vplivalo tudi na francosko politično življenje. Teh 200 magnatov je bilo udeleženih tudi pri vseh velikih korupcijskih škandalih od Oustrica, Hanana, Citroëna do Staviskega. Njihove banke so dajale velike kredite švindlarjem in špekulantom.

Teh 200 familij je financiralo tudi fašistični pokret »Ognjenih križev«, za katere se je tako navduševal svoj čas tudi naš »Slovenec«, in pripravljalo fašistično diktaturo, ki bi bila v resnici diktatura teh med seboj zvezanih 200 družin. Socialisti so svoje tozadevne trditve podkrepili s točnimi številkami in to odkritje je najbolj užgalo vse Francoze, ki so proti vsaki diktaturi, posebno pa proti taki.

To je odločilo volilni boj. Boj proti 200 magnatom bo pa tudi odločil usodo leve vlade v Franciji, ker vsi Francozi pričakujejo od nje, da bo napravila konec umetni nadvladi 200 denarnih mogotcev.

Vlada polkovnikov na Poljskem

Še enkrat močna roka — in potem?

Na Poljskem vlada fašizem, kakršnega si je zamislil umrli maršal Pilsudski. Poslansko zbornico in senat volijo po posebnem volilne redu privilegijev. Poslanska zbornicca in senat sta le posvetovalna organa in ne sklepata. Zakone in vse državne ukrepe vrše predsednik države, predsednik vlade in inspektor vojske.

Predsednik nove vlade je general Sladkovski V vladi ostane Beck, izločen pa je bil vpliv, ki je hotel, da se Poljska naslanja na Francijo. Izprememba vlade pomeni reakcijo, ki je naperjena proti delavstvu in kmetom. Plemsko-klerikalni režim na Poljskem je povsem sličen španskim razmeram. Na eni strani oholi fevdalci posvetni in cerkveni, na drugi strani pa stradajoci delavski in kmetiški sloji v kulturni in socialni zapuščenost. Poljska je najživejša slika naslade bogatašev in umiranja siromašnega naroda, ki se pa tudi prebuja, da obračuna z režimom.

Pred novo francosko vlado

Predsednik bo najbrž s. Blum.

Ni več dvoma, da bodo socialisti imeli v novi vladi francoske republike vodilno vlogo. Vlada bo reformistična v duhu socialističnih načel. Naloga nove vlade bo, kakor je rekel na shodu dne 15. t. m. tajnik stranke Paul Faure, da dvigne potrošnjo in blagostanje v isti meri kakor se dviga gospodarstvo. Cela vrsta ukrepov bo potrebnih. Skrajšanje delovnega časa ob istih plačah, plačani dopusti preskrba dela, javna dela itd. To bo politika, ki jo vodijo tudi druge delavske vlade in se je povsod obnesla.

Govoril je tudi Leon Blum, ki je izjavil, da mu je žal, da ne bo cela ljudska fronta zastopana v vladi. Vendar pa bomo dokazali s svojim delom, da smo bili potrebni. Ne vemo še, kako bo sestavljena vlada. Mora pa biti to vlada dela, miru in kolektivne varnosti. Naša notranja politika bo šla za tem, da storimo vse, kar more služiti blagostanju in socialni pravici onim, ki delajo. Naša dežela je danes v agoniji; mi ji hočemo vbrizgniti novih sokov. Potrebno je pa vaše neomakljivo zaupanje. Imeli bomo mnogo težkoč. Toda bodite uverjeni, da se bo po našem vstopu v vlado mnogo izpremenilo na boljše. Polagoma, toda vendar čimprej.

Francoski socialisti žele uredbo nove mednarodne politike sporazuma. Mednarodne zadeve so zapletene in je treba te zaključiti ter snovati in osnovati novo trdnejšo bazo sporazuma v Društvu narodov.

Zverinski načrti francoskega desničarstva

Umor Leona Bluma pripravljajo?

Sodišče v Seinski oblasti je uvedlo sodno preganjanje direktorja lista »Aciton Francais« Charlesa Mauresa in upravnika tega lista zaradi vseh člankov, ki pozivata k umoru Leona Bluma.

Fašistom, ki jih nedvomno plačuje francoska kapitalistična porodica, ne ugaja levičarski program miru in sporazuma ter socialne politike, pri čemer so najbolj prizadeti vojni dobičkarji.

Ta grožnja nas jako spominja na umor Jeana Jauresa 1914, ki je tudi postal nacionalistična žrtev vojnih hujskačev prav ob izbruhu svetovne vojne.

Socialistični prevrat v Boliviji?

Revolucija brez prelivanja krvi.

Vojna med Bolivijo in Paraguajem za Gran Chaco je prinesla Boliviji poraz. Posledice nesrečne vojne je predvsem občutilo delavstvo, med tem ko so se spekulanti okoristili in si nagrabili ogromno bogastvo. Splošna nezadovoljnost je dala pobudo socialistom, da so pripravili akcijo za prevzem oblasti. Dne 17. t. m. se je akcija pričela in so se ji priključili tudi vojaki in častniki.

Vsled tega je revolucija uspela brez krvoprelitja. Predsednik republike Tejada Sorzana so odstavili in imenovali novo vlado. Nova vlada ima nalog, razpustiti parlament in pripraviti nove volitve.

Nad 100 milijonov Nemcev . . .

Nepomirljiva grožnja z vojno?

Avstrijski emigrant Alfred Frauenfeld, ki je sedaj nemški poslanec, je kakor v posmeh mednarodni diplomaciji rekel v predavanju na berlinskem vseučilišču:

»Adolf Hitler je gospodar 100 milijonov Nemcev, ne le 67, ki žive v državi. Prav kakor katolikom ne more nihče prepovedati, v katerikoli deželi žive, da priznavajo duhovno avtoriteto papeža, pravtako se ne more človeka nemške krvi, ki prebiva izven državnih meja, nihče zabraniti zvestobe do Htilerja. Kot gospodar 100 milijonov Nemcev se more Hitler preko glav državnikov obrniti naravnost do narodov.

Ni naša naloga, da prorokujemo bodočnost. To skrb prepuščamo senilnim starcem. Mi moramo ustvariti bodočnost s svojimi dejanji in s svojo močjo. V svojem srcu ima Hitler vero, ki je močnejša kakor tanki in letala, ki jih ima Nemčija prav tako kakor druge dežele. Ta vera je močnejša kakor umetne meje. Naloga nemškega človeka bo, prestaviti meje tja, kjer so meje nemške krvi.«

Jugoslavija—Nemčija

Predsednik Stojadinović proti vestem in intrigam.

Dopisniku bukareškega lista »Universul« je predsednik vlade Stojadinović pojasnil, da sta mala antanta in balkanska zveza krepkejši kakor kdaj prej.

Politika zmernih držav je bila vedno zvesta načelom Društva narodov in bo ostala. Ženeva se pa ni izkazala dovolj krepka. To dejstvo je dalo povod petim državam male antante in balkanske zveze, da se še tesneje združijo kljub vsemu zaupanju do Društva narodov in da si zagotove varnost še z drugimi pomočki.

Italija in Nemčija sta glavni odjemalki jugoslovanskega blaga. S sankcijami proti Italiji in italijanskimi protisankcijami je bila Jugoslavija zelo oškodovana, ker za ta odpadli izvoz ni dobila nadomestila. Razumljivo je bilo torej, da je imela država interes, da ne izgubi še nemškega trga.

Ta interes je bil tem nujnejši, ker je bilo v Nemčiji zamrznjenih 450 milijonov dinarjev jugoslovanskih terjatev. Izguba te vsote morda s padcem nemške valute bi bila občutno škodovala jugoslovanskemu gospodarstvu. Ker Nemčija ne more plačevati z zlatom, plačuje v blagu. To je razlog za reaktivacijo nemško-jugoslovanske trgovine. To pa ne pomeni nikakršnega političnega zbližanja med Jugoslavijo in Nemčijo. Nezmiselno je sumičiti sedanjo jugoslovansko vlado, da vodi nemško prijazno politiko, ko hoče le rešiti v Nemčiji zamrznjene zahtevke jugoslovanskemu gospodarstvu. Jugoslovanska vlada vrši le svojo dolžnost, če izpreminja nemško marko v blago za Jugoslavijo.

Vlada torej ni nemško prijazna, ne italijansko prijazna, ampak le jugoslovansko prijazna. Ni treba zamenjavati gospodarskih in političnih odnošajiv med seboj. Med Jugoslavijo in Francijo obstojajo minimalni gospodarski odnošaji, vendar pa obstojajo najboljši politični odnošaji.

Tako pravi predsednik vlade dr. Stojadinović.

Angleži vznemirjeni zaradi Nemčije

Izjave predstavnikov delavske stranke.

V Londonu so imeli banket v čas ruskemu poslaniku Majskiju. Priredil ga je parlamentarni odbor. Na prireditvi je bilo mnogo pristašev delavske stranke in strokovnih organizacij. Ob tej priliki je izjavil Citrine, glavni tajnik strokovne zveze, da se morajo sankcije proti Italiji nadaljevati. O razmerju med Anglijo in Francijo je rekel: »Če se ne obrnemo k novi socialistični vladi v Franciji, bomo sovražniki miru in podpirali nemško igro. Ni dvoma, da Nemčija pripravlja vojno. Predsednik delavske stran- Attlee je opozarjal na nedeljivost miru ter izjavil, da bi bila velika zmota, če bi kdo mislil, da more zahodni pakt rešiti mir, če ni obenem organiziran mir tudi na vzhodu.

Poslanik Majski je rekel, da so napadalci imeli uspeh, ker so odločnejši in pripravljeni. Pripravite se za kolektivni boj, pa bote imeli več upanja, da vojne sploh ne bo. Sovjetska Rusija hoče utrditi Društvo narodov in izvesti kolektivno varnost na zahodu, vzhodu in jugu.

Za pravično razdelitev naročil premoga

Sklepi II. skupine rudarske zadruge.

Delegati II. skupine rudarske zadruge so na občnem zboru dne 10. maja 1936 v Celju sklenili predložiti merodajnim činiteljem te-le zahteve:

1. Državna naročila premoga, bodisi za državne železnice, za administrativno uporabo ali za vojsko, se naj dodele posameznim rudnikom v vsej državi tako, da bo delavstvo povsod enako zaposleno. To zahtevo stavijo rudarji kot državljani, ki smatrajo, da državljanov ne gre zapostavljati pri zaposlenju in zalužku.

2. Dodelitev državnih naročil premoga naj se uredi s trajno pogodbo, da se ne bo rudarskega delavstva v Dravski banovini vsako leto v spomladanskih mesecih vsled praznovanja tiralo v obup.

3. Merodajni činitelji, ki po svoji službeni dolžnosti odločajo ali sodelujejo pri razdelitvi državnih naročil premoga, naj tudi brez neštetih delegacij, resolucij in protestov proti krivični razdelitvi državnih naročil premoga, tako s strani rudarskega delavstva, rudarskih podjetnikov in ostalega prizadetega prebivalstva, dodele rudnikom v Dravski banovini kontingent, ki bo odgovarjal enakemu zaposlenju rudarjev v vsej državi.

Morala v mednarodni politiki

Anglija in Italija umakneta svoji pritožbi pred Društvom narodov.

Anglija se je pritožila pri Društvu narodov zoper metode italijanskega vojskovanja v Afriki, to je zoper porabo strupenih plinov, uničevanje neutrjenih krajev in napadov na Rrdeči križ. Vrhutega je bila Italija obsojena kot napadalka.

Italija pa dolži Anglijo, da je dobavljala Abesiniji dum-dum krogle. Verjetno navaja Italija še druge obdolžitve, o kateri pa publicistika molči.

Sedaj pa poročajo, da obe državi umakneta svoji pritožbi, kar je značilno zaradi tega, ker se obe državi hočeta ogniti, da bi Društvo narodov razpravljalo o grdih kršitvah mednarodnih pogodb. Tembolj je to značilno za Anglijo, ki trdi, da ji je bilo tako dovoljenje za izvoz omenjenega streliva podtaknjeno, potem pa izročeno Italiji, da pa strelivo Abesiniji ni bilo dobavljeno. Naročilo se je glasilo na streljivo z mehkimi konicami.

To je priznanje italijanske zmage brez Društva narodov ali pa strah, da bi se pred Društvom narodov izkazalo, da ni nikjer resne volje za ohranitev Društva narodov in da je bila rešitev afrikanskega vprašanja zdavnaj rešeno med Italijo, Francijo in Anglijo brez soglasja z Društvom narodov.

Edini, ki se je uprl molku v vojnih grozotah v Abesiniji, je tajnik mednarodnega Rdečega križa ter je zahteval strogo preiskavo zločinskih metod, ki imajo za posledico tisoče in tisoče slepcev. Zagrozil je z odstopom, na kar se je Rdeči križ odločil za preiskavo, ki jo je predsednik že odredil.

Opuščanje preiskave glede kršitve mendarodnega prava pomeni demoralizacijo, ki ruši še zadnje upanje v objektivnost velikih držav in sploh v mednarodne pogodbe. To gnilobo v Društvu narodov bi mogla odpraviti le njega popolna demokracična uprava, ki jo kapitalistične države sicer priznavajo, v praksi pa ne izvajajo.

Španija — demokratična država

Po izvolitvi Azanje.

Neprestano napada klerikalni in nacistično časopisje Španijo. O Španiji pa je te dni napisal tudi članek v beograjski »Politiki« bivši poslanik Živojin Balugdžić, ki nedvomno objektivno presoja mednarodne politične dogodke.

Tam pravi Balugdžić, da opisuje del evropske javnosti Španijo kot vrhunec vstaj in cestnih pobojev. Dolže pa tega seveda demokratične elemente... Španja se je zakesnila s svojo revolucijo. Sedaj, ko je uvedena demonstracija v deželi, prihaja do izgredov, vendar v mnogo manjši mere, kakor smo je imeli v drugih deželah... To pa je pravo jedro dogodkov v Španiji. Tamkajšnje ljudske množice, ki jih je stoletja zatiralo plemstvo in cerkvena organizacija, zahteva delež na oblasti... K tej povsem opravičeni zahtevi širokih plasti se pridružuje nič manj opravičena želja kmetov po zemlji....

Ni izključeno, da pripravijo, kakor se trdi, izgrede večkrat zastopniki starega režima sami. Trudijo se, da bi prikazali doma in v inozemstvu, da je novo stanje nevarno za mir in red ter najemajo v ta namen različne dvomljive eksistence, ki izvajajo izgrede in ropanja.

Azana je bil kandidat ljudske fronte in izvoljen za predsednika republike.

Pomen programa ljudske fronte mečanski tisk pretirava ter ga prikazuje kot skrajno socialističnega. Samo zato, da boj za demokracijo, ki se vrši v Španiji, pokaže kot nevarnost za mir in red v Evropi in s to izmišljeno nevarnostjo prikriva težkoče vlad v drugih deželah.

Odmevi francoskih volitev

Ali so res marksisti pri francoskih volitvah pobrali mandate svojim zaveznikom radikalom?

Naše dnevno časopisje, ki je bilo nad izidom francoskih volitev ravnotako presenečeno, kot je bil presenečen cel svet, je poleg svojih poročil prineslo tudi komentarje, češ, da so radikali, ki so do sedaj bili najmočnejša stranka v francoski zbornici, izgubili večino v prid marksistom, ki so se na račun radikalnih zaveznikov odebelili in so torej radikali postali žrtev svojih zaveznikov.

To ne drži! Kajti prave številke govore nasprotno. Francozi so pri prvih volitvah in sicer 26. aprila v prvi vrsti šteli svoje glasove, ki so najbolj merodajni za presojo moči posameznih političnih strank. Medtem ko so še le pri takozvanih ožjih volitvah šteli mandate. Ako bi na Francoskem imeli čisti propočni volilni sistem, tedaj bi bila vsaka stranka neodvisna od drugih in bi prejela toliko mandatov, kolikokrat bi se njen količnih pomnožil. Dne 26. aprila je bilo pri francoskih volitvah oddanih 9,724.916 glasov. Od tega je dobil narodni blok 5,515.643 in desničarski blok 4,209.273 glasov. Količnik bi znašal 15.736 glasov. Ako bi se bila porazdelitev mandatov izvršila na podlagi oddanih glasov pri prvih volitvah, tedaj bi pripadlo ljudski fronti 350 in desničarskem združenju pa 268 poslancev in sicer: socialistom 120, komunistom 92, radikalom 89, socialistični uniji 37 in komunističnim desidentom 12 mandatov. Pri ožjih volitvah dne 3. maja pa je ljudska fronta glasom končne uradne objave prejela 381, desničarji in centrum 237 mandatov. Od tega so prejeli socialisti 146, komunisti 72, socialistična unija 37, komunistični desidente 11 in radikali 116 mandatov.

Iz navadenega je razvidno, da niso radikali vsled zavezništva z marksisti izgubili niti enega mandata, temveč nasprotno, da so dobili **27 mandatov več,** kot bi jim pripadalo, ako bi se delilo mandate na podlagi številčne moči. Pač pa niso komunisti prišli popolnoma na svoj račun, ker so dobili 21 mandatov manj kot bi jim pripadlo po proporcu. Iz zadnjih francoskih volitev pa se more ne le francoski, temveč proletariat vsega sveta mnogo naučiti. Ako bi ne bilo nesrečne razcepljenosti ter bi zavedni proletariat nastopal združen, bi bila levičarska zmaga gotovo še lepša. Saj so prejele te sicer marksistične stranke skupno preko **4 milijone glasov** in jim do absolutne večine manjka le malo.

Bančni magnati ter njih podrepniki se tolažijo s tem, češ, da je sicer ljudski blok zmagal, toda en del radikalov in teh da je vsaj 40, ki so se že pred ožjimi volitvami zavezali desničarskim volilcem, da bi si zasigurali njih glasove, da če prav so organizirani v stranki radikalnih socialistov, ki je v ljudskem bloku, ne bodo podpirali programa tega bloka. Torej so ti poslanci že preje nego so bili izvoljeni, svojo stranko zatajili! To je že verjetno. Saj pod plaščem te meščanske stranke je bilo največ oboževalcev Staviskija ter drugih korupcionistov. Ta stranka, ki je bila sicer najmočnejša, ni nikoli kompaktno nastopala v parlamentu. To se je opažalo zlasti v zadnjih časih. Zato pa so tudi volilci z njo močno obračunali.

Vodja ter večkratni minister g. Heriot je v Lionu rešil svoj mandat — morda zadnjič — samo na ta način, da je socialist odstopil od kandidature v prilog radikalskemu veljaku in da so kumnisti zanj glasovali. Značilno je še tudi to, da je bil v osrčju Pariza izvoljen vodja desničarjev Renaud samo vsled tega, ker je njegovemu nasprotniku ter kandidatu komunistične stranke komunistični disident snedel nekoliko desetin glasov in je na ta način dobil Renaud 25 glasov večine. Tako je bila pariška buržuazna četrt rešena, da bi jo v parlamentu zastopal komunist.

V resnici se iz teh francoskih volitev zopet lahko mnogo nauči francoski in celokupni svetovni proletariat. Španskim volitvam so sledile francoske in tem bodo kmalu še druge.

B.

Politični paberki

»Boljša je najslabša vlada kakor katerakoli vlada, v kateri sedi naš nasprotnik.« Tako je po »Slovencu« povedal minister dr. M. Krek na shodu v Velikih Laščah. Ta izjava je dokaj čudna, ker ne pove nič. V vladi so lahko zastopani različni interesi, to je politiki raznih politik. V vladi so lahko politiki, ki priznavajo svobodo le zase, so lahko diktatorji in teroristi, so lahko ljudje splošno socialnega političnega prepričanja. Vse te vlade ne morejo biti ne enako slabe in ne enako slabše: ne enako dobre in ne enako boljše. Nekatere vlade imajo lahko boljšo, druge slabšo politiko; nekatere, ki ščitijo privilegije, druge, ki zagovarjajo in dejansko so za demokracijo. Velika je torej razlika med režimi in boljši je po našem mnenju oni, ki vodi politiko duhovnega uveljavljanja narodnih plasti v državi. Taka politika vodi k demokraciji in k demokratičnemu reševanju socialnih in kulturnih problemov. Definicija, ki jo je izrekel gospod minister, znači je to, da je najboljša vlada tista, v kateri sedimo mi.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

B. Traven, Bombaž

Prevaja Talpa

II. Knjiga **80**

»Kaj, predujma ne potrebujete?« je začudeno vprašal. »To je pa vendar čudno. Kje pa ste dobili denar?«

»V igralnici.«

»Potem bom pa drevi tudi jaz stopil nekoliko tja, morda priigram za vašo plačo in premijo.«

»Toda od mene ne,« sem rekel, »kajti jaz ne pridem tja. Držim, kar imam.«

»Saj tudi vas ne maram oskubsti. Pač pa druge. Tam je zmeraj nekaj neumnih tičev, ki prihajajo iz notranjosti in ki komaj čakajo, da se iznebe denarja. Igral bom z dvema ali tremi takimi tiči. Če bi se radi naučili, kako se to napravi, pa pridite gledat,« mi je svetoval.

»Me ne zanima,« sem rekel in odšel po svojih potih.

Naslednje jutro ob petih sva odpotovala. Čakala naju je šestnajsturna vožnja z brzovlakom. Vlaki imajo tu samo prvi in drugi razred, ker v Mehiki ne poznajo toliko razrednih razlik kakor v štirirazrednih deželah. Prvi razred stane nekaj manj kakor še enkrat toliko ko drugi razred. Toda v drugem razredu se voziš prav tako hitro kakor v prvem in tudi nič manj udobno. V prvem razredu so sedeži ob straneh, sedi pa se postrani in ne v smeri vožnje. V sredini je hodnik, ki pelje skozi ves vlak. V drugem razredu, kjer se vozijo revnejši domačini, so ob obeh straneh klopi in tam sediš s hrbtom proti vagonski steni. V sredini so tudi klopi, ki so postavljene počez, in na vsaki strani teh klopi vodi hodnik. Lokomotive, ki so vprav orjaški stroji, kurijo samo z oljem. Za tendrom sledi vagon za brzovozno blago, nato prtljažni voz, ki vozi tudi pošto. Nato sledita dva dolga vagona drugega razreda, potem dolg vagon prvega razreda in končno Pullmanov spalni vagon.

V prvem vagonu drugega razreda sedi v vsakem vlaku oddelek vojaštva — dvanajst do osemnajst mož; vojaštvo ima nabite puške in ga vodi častnik. Vojaki so potrebni radi roparskih napadov na vlake. Toda vkljub temu se pripeti, da banditi napadejo vlak. Potem se med banditi in vojaki razvije bitka, ki traja včasih več ur in ki stane nekaj življenj. Pri takih napadih oropajo potnike, toda le redko jih pomore, zlasti, če se ne branijo z orožjem. Zaprtih prehodov preko železnice in železniških čuvajev tu ne poznajo. Z besnečo hitrostjo drve vlaki preko nepregledne dežele, preko džungel in skozi pragozdove, preko prerij in pogorij, ki so pokrita z večnim snegom. Preko širokih prepadov so napravljeni mostovi, ki so štirideset, petdeset, šestdeset metrov visoki in več kilometrov dolgi. Ti mostovi so vsi leseni in vlak drvi v omotični višini po njih.

Ob progi ni plotov. V bližini proge se klatijo črede goveje živine, konji, osli, mule in divjačina ter se paso ali pa počivajo sredi tračnic. Tedaj vlak strašno zatuli, da bi jih preplašil. Včasih živali vstanejo in zbeže; včasih se pa še zganejo ne in tedaj se mora vlak ustaviti, vlakospremni uradniki pa jih prepode s kamenjem. Včasih se zopet pripeti, da se živali zakade naravnost v dirjajoč vlak ali pa jih strojevodja preje ne opazi. Ob vsej dolgi progi leže zato ob obeh straneh živalska okostja. Ranjene živali, ki jim je vlak odtrgal noge ali raztrgal trebuh, leže žejne v tropični sončni pripeki, pričakujoče smrt. Noben mimoidoči pa jih ne umori in jih ne reši muk, kajti njihov posestnik bi utegnil kje v bližini oprezovati; če ubiješ namreč žival, jo moraš lastniku plačati, kakor bi bila živa, razen tega te pa sme vleči še pred sodišče, kjer te radi nedovoljenega uboja živine kaznujejo z globo petdeset ali sto pez ali celo več. Če meniš, da te nihče ne opazuje, potem ustreli ubogo žival z revolverjem. Nato pa naglo pobegni! Kajti usmiljenje do živali je drago. Nekoč sem prinesel oslu, ki je ležal ob progi v grmovju in ki mu je vlak odtrgal kopito, skledo vode, ko je sonce stalo v poldnevu.

Doma in po svetu

Brezvestno hujskanje. Gospodom pri »Slovencu« je vsaka resnična demokracija kot trn v peti. Ne gre jim v glavo, da so v Franciji namesto fašistov zmagali socialisti. Zato hujska, kakor da je prebujenje francoskega naroda »hudičevo« delo. Proti socialistom hujska, češ da so socialističnega voditelji Bluma na nekem shodu pozdravili »z himno kominterne«. Iz poročila končno izve bravec, da so soc. zborovalci zapeli »internacionalo«. Iz razumljivih notranje-političnih razlogov hočejo torej pri »Slovencu« denuncirati za »komunistično« himno mednarodno proletarsko pesem, ki jo je pelo delavstvo že desetletja pred svetovno vojno, ko še ni bilo ne kominterne ne JRZ.

Tiskarnarji se pripravljajo. Tiskarnarji iz vse države so imeli 18. maja konferenco v Zagrebu, na kateri so razpravljali o vzpostavitvi enotne organizacije za vso državo. Zlasti so se bavili tudi z vprašanjem enotne kolektivne pogodbe. Gospodje se torej ne gredo več Slovencev, Hrvatov in Srbov. Ko bi se le tudi delavci iz takih primerov kaj naučili!

Boj jetiki — je boj za boljšo mezdo, proti izkoriščanju, proti brezposelnosti, boj za pravico do dela in jela, kratko: boj za uresničenje zahtev delavskega razreda, boj za socializem!

Proti zakonskem načrtu o minimalnih plačah se je izrekla ljubljanska trgovska in obrtna zbornica. Pritožuje se, da bi državni komisar kar sam odločal o višini minimalnih plač ter tudi potrjeval kolektivne pogodbe za vse panoge gospodarstva, vštevši kmetijstvo. Po mnenju zbornice naj bi se zakon omejeval na ureditev mezdnih in delovnih pogojev v domači industriji, da bi s tem preprečil neugoden razvoj delovnih pogojev za delavce v obrti in industriji. Zbornica pravi, da tako dalekosežnih ukrepov niso sklenili v nobeni deželi. Zbornica pa pozablja, da tudi nikjer niso tako slabe mezdne razmere (razen v diktaturnih deželah), kakor pri nas, ker imajo delavci močne strokovne organizacije, ki branijo, da ne pada tako strašno življenski standard delavstva.

Invalidi se morajo javiti v zmislu novele k zakonu o invalidih za priznanje invalidnine in zaprositi za priznanje rente najkesneje do 30. septembra t. l. Do tega dne mora biti prošnja predložena pri štabu okrožnega divizijskega poveljstva.

Nagloma je umrl bivši grški minister in predsednik vlade Panais Caldaris. Grški pomembnejši politiki naglo odmirajo. Caldaris je bil v soboto še na seji skupščinskega odbora. Ponoči pa je umrl.

Civilni zakon so uvedli v Bolgariji. V Bolgariji je vlada izdala zakon, ki uvaja civilno poroko.

Ogrska zanimivost. Ogrska še nima ministra socialne politike. Meščanski ministri socialne politike ne pomenijo vedno dobrih socialnih razmer. Pomenijo pa priznanje načela. Na Ogrskem, kjer so socialne razmere strašne, pa še to načelo ni zmagalo, ker je država fevdalno-klerikalna.

Romanja v Rim. Prvi je romal v Rim odtavljeni podkancler knez Starhemberg (Avstrija). Za njim pojdijo istotako madžarski politiki grof Bethlen in Eckhardt. Mussolini bo imel priliko, da se odloči za avstrijsko Šušnikovo ali pa Starhembergovo politiko.

Schmitz proti Lassalleju. Socialistična dunajska občina je postavila v delavskih kolonijah (Winarskyjev dom) spomenik kulturnemu delavcu in soustanovitelju delavskih strokovnih organizacij. Po dveh letih se je Schmitz spomnil, da mora na občinske stroške odpraviti ta spomenik socialističnega učitelja Ferdinanda Lassalleja.

Hitlerju se ne mudi. Hitlerjeva Nemčija bo odgovorila na angleško vprašalno polo šele junija meseca. Glede lokarnske konference so v Nemčiji mnenja, da ni nujna, dokler se ne sporazumeta Anglija in Italija.

V nemških nacističnih četah vre dalje. Krožijo zopet vesti, da so snovali v nacističnih četah novo zaroto in je bilo zaraditega aretiranih večje število oseb. Enak primer se je že pripetil ob početku tega leta [illegible]

Francosko-ruski pakt (vzhodni pakt) je francoska vlada službeno objavila in je s tem stopil v veljavo.

Dr. Pavelić na svobodi. — V proces umora kralja Aleksandra je bil kot sokrivec zapleten hrvaški emigrant dr. Ante Pavelić. V Franciji je bil obsojen na smrt. Francoske oblasti so zahtevale njega izročitev, toda italijanska oblast ga je v Turinu zaprla in sedaj izpustila na svobodo, češ, da po italijanskih zakonih ne sme ostati dalje v preiskovalnem zaporu.

Ljubljanski velesejem od 30. maja do 8. junija vam bo dokazal, da naša čvrsta in k napredku stremeča volja tudi v teh težkih časih gospodarske depresije ni klonila. Paviljon za paviljonom vam bo odkrival čuda domače iznajdljivosti, ki se je znala prilagoditi i novim zahtevam i plačilni zmožnosti širših slojev. Karkoli potrebujete, boste našli sredi ogromne izbire vse: od strojev in poljedelskega orodja, tekstilnih izdelkov in avtomobilov, stanovanjske opreme in produktov živilske industrije, pa še mnogo drugega do najrazličnejših praktičnih novosti, ki vam bodo olajšale delo in pomagale pri varčevanju v gospodarstvu. Za obisk velesejma v Ljubljani je železniška uprava dovolila 50-odstotni popust: za potovanje od 25. maja do 8. junija, za povratek od 30. maja do 16. junija. Na odhodni postaji je treba kupiti rumeno železniško izkaznico za Din 2.— ter celo vozno karto, ki velja za brezplačen povratek, potem ko so vam pri blagajni na velesejmu potrdile obisk. Parobrodska društva so odobrila posetnikom velesejma 50-odstotni popust, odnostno popust, sestoječ v tem, da se s karto nižjega razreda lahko peljejo v višjem: dopotovanje od 20. maja do 8. junija, povratek od 30. maja do 20. junija. Na avijonih Aeroputa 50-odstotni popust za časa trajanja velesejma: od 30. maja do 8. junija.

IZ NAŠIH KRAJEV

Ljubljana

Prešernov koncertni večer. »Zarja« in »Vzajemnost« bosta priredili v soboto, dne 6. junija v dvorani Delavske zbornice »Prešernov večer« v spomin 100-letnice znamenite pesmi »Krst pri Savici«. Nastopil bo številen govorilni zbor s pesmijo »Krst pri Savici. Sledile bodo še nekatere recitacije Prešernovih pesmi, ostali del programa pa bo izvajal pevski zbor in solisti, ki bodo istotako peli same Prešernove pesmi. Čuli bomo tudi kompozicije Prešernovih pesmi za klavir in mandolinski orkester. Večer obeta biti nekaj izredno lepega. — R.

V Ljubljani primanjkuje šol. 14. t. m. se je vršilo v Mestnem domu dobro obiskano zborovanje, ki ga je sklicalo društvo »Šola in dom«. Zborovanje je vodil dr. Lončar, predsednik društva. Starši, zbrani na tem zborovanju so sklenili resolucijo, v kateri opozarjajo vse merodajne faktorje, naj ugodno rešijo pereče vprašanje šolskih poslopij in moči v središču Slovenije. Običajno velja pravilo, da obiskuje eno srednjo šolo 500—600 dijakov, zakon določa maksimum 800—850, toda v Ljubljani je na I. realni 971, na II. 1.709, na III. 1021, na mestni ženski pa 705 dijakov, skupaj 4.406, od katerih je dijakinj okrog 2.000. Ljubljana torej nujno potrebuje novih šolskih poslopij.

Stare hiše bodo podirali ob Dunajski cesti, da bodo v isti črti kakor je »nebotičnik«, postavili novo veliko zgradbo.

Na recitacijskem večeru v ljubljanskem gledališču 26. t. m. bodo recitirali iz svojih del pesniki in pisatelji: Mile Klopčič, Tone Seliškar, Miran Jarc, Anton Vodnik, Bogomil Fatur, Vida Tauferjeva i. dr. Prireditev bo posvečena 10 letnici smrti pesnika Kosovela.

Konferenca radi minimalnih mezd. V petek 15. maja je pred zaupniki vseh registriranih delavskih organizacij poročal s. Uratnik o intervenciji Delavskih zbornic pri ministrstvu za socialno politiko radi nameravane uredbe o minimalnih mezdah. V ministrstvu so obljubili, da bodo upoštevali tozadevne sklepe kongresa Del. zbornic in v tem smislu spremenili odredbo.

Maribor

Majska akademija mariborskega delavstva

v veliki dvorani »Uniona«, preteklo soboto zvečer, je bila izredno lepa manifestacija našega razrednega kulturnega gibanja. Skrbno izbran spored je nudil obiskovalcem obilo užitka. Posamezne točke programa so poslušalce naravnost vžgale, da ni hotelo biti ne konca ne kraja navdušenja, ki se je prelivalo med štirimi stenami velike, svečano razsvetljene dvorane. Letošnja akademija ni bila samo revija naših kulturnih društev, ampak tudi vsega vpoštevanja vredna umetniška prireditev. Prav bo, ako nam bo služila v bodoče kot kvalitetno merilo za slične prireditve.

Stremljenje, da bodi zunanja oblika naših prireditev odsev naše duhovne enotnosti, je prišlo v okviru letošnje akademije prav impozantno do izraza,

Prijetno presenečenje v okviru letošnje prireditve je bil gotovo nastop mladinskega zbora. Zamisel, zbrati mladino v okviru našega pokreta in ji dati možnost kulturnega udejstvovanja, je na mah osvojila gledalce, ko so stopili na oder mladi sodrugi, v belih srajcah, vsak z rdečim nageljem na prsih. Svež, mlad je naš pokret, kaj je torej prirodnejše, kot da ima v njem svoje mesto tudi mladina in njena pesem. Za nastop je pripravil mlade sodruge profesor Novak. Kolosalen uspeh, pravi triumf večera pomeni nastop kombiniranega pevskega zbora, ki je s spremljevanjem orkestra odpel mogočno rudarsko himno, najnovejšo kompozicijo profesorja Mirka: »Proslava podzemlja«. Sodrugom pevcem, pa tudi požrtvovanemu pevovodji g. prof. Vrabcu more biti danes v največje zadoščenje, da so se z vnemo in požrtvovalnostjo lotili svoje naloge.

Poleg godbe železniških delavcev, ki pod strokovnjaškim vodstvom kapelnika gosp. Schönherrja uživa vse simpatije našega delavstva, je to pot nastopil orkester, kar je efekt izvajanih godalnih točk programa silno povečalo. Zlasti pa so elektrizirali zvoki naše mednarodne delavske himne, ki jo je vse dvorana poslušala stoje.

Recitacije s. Mare Jelenove in prof. Novaka so dale lepo dopolnilo miselnosti vse prireditve.

Ob nagovoru s. Petejana je prekipevalo navdušenje v dvorani. Govornik je v preprostih besedah, ampak zato tem bolj prepričalno pokazal pot preko zaprek v novo bodočnost, ki jo utira delavski kulturni pokret.

Strokovno oceno prireditve bomo prinesli v prihodnji številki.

Omenimo naj še, da je baš zvečer, ko so se udeleženci akademije odpravljali z doma, pričelo liti kot iz škafa in da je lilo nepretrgano ves večer. Zato smo tembolj lahko zadovoljni z res velikim obiskom na naši akademiji.

•

Premeščen. Znani železniški uradnik v materijalnem skladišču v Mariboru Rudolf Tumpej je premeščen v Batajnico pri Zemunu.

Sportni klub »Maribor« in »Sokol« matica. »Sokol«-matica je dobil od občine prostor, ki ga je doslej uporabljal klub »Maribor«. Nastal je spor, prerekanje, ki so ga pa gotovi krogi hoteli odpraviti z nekakšnim pojasnilom, češ, da se je sportni klub sam iz svojega nagiba obvezal izprazniti igrišče po preteku najemne pogodbe. Klubovo vodstvo pa sedaj pošilja pojasnilo k temu pojasnilu in pravi, da se je z občino pogodilo, da bo izpraznilo najeto igrišče, če se odloči občina, da bo prostor spremenila v park, (kar bi prostor tudi moral biti glasom oporoke, s katero je umrli občan Langer zapustil to zemljišče občini). Klub ima po prvotni pogodbi tudi pravico, da vztraja na podaljšanju pogodbe, ako bi občina ne izvajala oporoke. Tudi stara občinska uprava se je zavedala obveznosti, izvirajoče iz omenjene pogodbe in je pred leti obvestila klub, da pogodbe ne bo podaljšala, ker bo prostor spremenila v park. Kljub temu obvestilu pa je občinska uprava izročila prostor v nadaljno uporabo Sokolu-matici.

»Prijatelj Prirode«, Maribor. V ponedeljek, dne 25. maja se bo vršila v društvenem lokalu, Ruška cesta 7, širša seja. Vabljeni vsi

Ustanovna skupščina »Vzajemnost« v Ljubljani je bila v četrtek, dne 14. t. m. V imenu pripravljalnega odbora jo je vodil s. Štukelj. Po sprejetju pravil je bil soglasno izvoljen odbor, ki se je konstituiral tako-le: Predsednik Wohlfart Žiga, nam. Ivan Kralj, tajnik Galof Albin, nam. Štukelj Ciril, blagajnik Zevnikar Angela, nam. Tence Angel, odborniki: Podbevšek Marija, Selan Mica, Čebular Rudolf, Smeraje Andrej, Videtič Julij in Brdnik Josip; nadzorstvo pa: Golmajer Joža, Korošec Blaž in Pintar Franc. Občni zbor je potekel v najlepšem soglasju, tako da lahko upamo, da se bo ljubljanska »Vzajemnost« lepo razvijala ramo ob rami z vsemi delavskimi socialističnimi organizacijami.

V Litiji je bil ustanovni občni zbor »Vzajemnosti« v nedeljo, dne 17. t. m. Vodil ga je s. Vuk Viktor. Po sprejetju pravil je bil soglasno izvoljen ta-le odbor: Predsednik Ivan Zupan, nam. Viktor Vuk, tajnik Milan Drnovšek, nam. Franc Dečman, blagajnik Rezka Vuk, nam. Berto Zupan, odborniki: Tine Kos, Ivan Dovržan, Iv. Vidic, Alojz Pavliha, Pavla Nejedly, Karl Kavšek; nadzorstvo: Ignac Kres, Andrej Vodičar, Ferdo Repovš.

S. Štukelj je v imenu glavnega odbora zveze »Vzajemnost« razložil naloge in smernice društva.

Litijska »Vzajemnost« bo ustanovila pevski zbor, dramatični in tamburaški odsek. »Vzajemnost« je edina delavska kulturna zveza, zato bodo vsi zavedni litijski delavci in delavke člani samo tega kulturnega društva.

V Kočevju bo ustanovni občni zbor »Vzajemnosti« v nedeljo, dne 24. t. m. dopoldne.

Novo društvo »Vzajemnost« se je prijavilo iz Dobrunj pri Ljubljani.

Plug — kmet in delavec

Plug je najpotrebnejše orodje v poljedelstvu in bi človek mislil, da ko potuje po naši državi in vidi veliko tovarn in tovarniške dimnike, da so to gotovo tovarne, ki izdeljujejo poljedelske stroje, predvsem pa pluge in plužne dele. Takoj na to seveda bi si človek predstavljal, da živi od te vrste industrije na stotine delavcev in njihovih družin. Toda v naši državi imamo samo štiri tovarne, ki se poleg druge produkcije bavijo tudi s produkcijo plugov in plužnih delov. Ta domača podjetja se pa do sedaj še niso mogla razširiti in izpopolniti, ker so bile stalno izpostavljene inozemski konkurenci, ki s svojimi dumping-cenami pritiska na naš trg in izpodrivajo domače izdelke.

Domača produkcija plugov je od eminentne važnosti za naše poljedelstvo in to iz dveh razlogov: 1. da se poživi domača industrija in zaposluje domače delavstvo; 2. ker nobeno inozemsko podjetje ni v položaju, da svojo produkcijo prilagodi individualnim zahtevam in potrebam našega kmeta, kakor to lahko domača industrija, ki je v stalnem in direktnim kontaktom z odjemalcem.

Kakor smo obveščeni, so carino na pluge in plužne dele znižali in tako omogočili, da se uveljavlja na našem trgu inozemska industrija, naša domača industrija pa, ki je že mnogo milijonov investirala za izpopolnitev svoje produkcije, plugov in plužnih delov in ki je danes v položaju, da zadosti vsem zahtevam in potrebam našega poljedelstva, bo pa morala likvidirati.

Znižanje, odnosno ukinitev carine na pluge in plužne dele bo torej imelo težke posledice za naše gospodarstvo, kakor tudi v socialnem pogledu, ker bo z obustavitvijo in likvidacijo teh podjetij izgubilo svoj zaslužek par sto delavcev. Ali res ni bilo tega vprašanja mogoče rešiti drugače, da bi bil zaščiten odjemalec kmet pred izkoriščanjem, naši delavci v tej industriji pa pred brezposelnostjo.

člani in prijatelji. Začetek ob 20. uri. — Nadalje opozarjamo, da priredimo v nedeljo, dne 14. junija skupni izlet vseh kulturnih in strokovnih organizacij na Pohorje k Bolfenku. Odhod ob 6. uri zjutraj od Kralja Petra trga z godbo. Vabimo tudi vse pevce in godbenike, da nam olepšajo izlet.

Celje

Mezdno gibanje v Cinkarni zaključeno. Minuli petek so bila zaključena pogajanja med delavstvom Cinkarne z vodstvom podjetja in sporazumno sklenjena nova kolektivna pogodba, katero so v pondeljek podpisali podjetje in za delavstvo načelnik II. rudarske skupine s. Pliberšek. Pri pogajanjih so sodelovali za organizacijo Saveza MRJ s. Leskošek in za Delavsko zbornico s. Kopač. Cinkarna je delavstvu priznala plačilo tedenskega letnega dopusta in tudi plačilo mezde za celi dan, ako utrpi delavec kako nezgodo med delom. Nadalje so dobili delavci najnižje kategorije zagotovljeno za 3 Din poviška dnevne mezde in III. kategorija za 1 Din. Podjetje je končno pristalo na sprejem pred meseci odpuščenega delavca s. Žniderja Franca.

Volitve obratnih zaupnikov v Apneniku pri Celju se bodo vršile 24. maja v času od 1. do 3. ure popoldne v prostoru hotela Stegu, Zagradom. Delavstvo bo volilo 3 zaupnike in tri namestnike. Postavljeni bosta dve listi: Lista Saveza metalskih radnika Jugoslavije in pa plava. Nacisti, ki smatrajo Apnenik za svojo domeno, bodo seveda tudi pri teh volitvah skušali pohrustati rdečkarje. Delavstvo bo nacijem gotovo skvarilo apetit. Zlasti še, ker se zaveda, da bo treba veliko napora, ako bo hotelo dobiti nazaj, kar je v času nacijske prevlade izgubilo in zamudilo. Za plave agitira tudi neki preddelavec, ki sicer pravi, da se v take stvari ne vtika. Mož ne uživa simpatij; delavce titulira s smrkavci in če ima koga še posebej na piki, ga proglasi kar za boljševika. Iz simpatije do njega prav gotovo nihče ne bo volil plavo. Poskrbeli bomo, da tudi sicer ne bodo postajali kakšni razlogi, da bi kdo radi njega volil drugače, kot pa mu veleva razredna zavest. — Delavstvo Apnenika, pri volitvah daj rdečo glasovnico celo v kuverto, poleg pa priloži plavo, pretrgano in s tem manifestiraj za svoje pravice in poboljšanje svojega položaja, zlasti še za vrnitev tega, kar smo izgubili na zaslužku. Vabimo pa tudi zavedno okoliško delavstvo, da pride ta dan pogledat v Apnenik, kako znajo plavi »hrustati« rdeče. — Rezultat bomo pa objavili — upamo v zadovoljnost naših čitateljev.

Krajevna protituberkulozna liga. Spored prireditev protituberkuloznega tedna v prid jetičnim bolnikom: 1. V sredo 20. 5. 1936 ob pol 9. uri zvečer koncert pevskega društva Oljka v mestnem parku. 2. V soboto 23. 5. 1936 ob pol 9. uri zvečer koncert delavskega pevskega društva Zarja v mestnem parku. 3. V nedeljo 24. 5. 1936 ob pol 11. do 12. ure promenadni koncert železničarske godbe v mestnem parku. 4. V nedeljo 24. 5. 1936 ob 3. uri popoldne na Glaziji nogometni brzoturnir, pri katerem sodelujejo vsi celjski sportni klubi. Ob 15. uri SK Olimp : SK Celje, ob 15.30 uri SK Jugoslavija : SK Atletik, ob 16. uri premaganca, ob 16.30 zmagovalca. Vstopnina za turnir Din 5.—, za aktivne sportnike, dijake in vojake Din 2.—. Vstopnina h koncertom Din 2.—. Cenjeno občinstvo opozarjamo na radioprenos predavanja o jetiki, katerega bomo prenašali z zvočnikom pred kolodvorom. Ves teden in pri prireditvah bodo pobirale nabiralke prispevke v prid jetičnim bolnikom in otrokom. Daruj vsaj **dinar.**

Hrastnik

Prihod g. bana v Hrastnik. Na povratku iz Trbovelj je obiskal ban g. dr. Natlačen tudi Hrastnik. Sprejem se je vršil pred rudniškim rovom Ojstro ter vzdolž rud. konzuma, ki je tudi last TPD, torej na mestu, kjer hodijo lačni rudarji dva- ali trikrat tedensko ustvarjat drugim milijonske dobičke, sebi pa nepopisno bedo. Tu so bana sprejeli predstavniki industrije in ostalih korporacij ter organizacij delavstva. Med govori je tudi predsednik občine predočil g. banu težko stanje tuk. delavstva ter njegove prošnje za najnujnejšo odpomoč. Vso neznosno bedo pa, ki jo najbolj občutijo na svojih ramenih rudarske žene in otroci, je opisala g. banu žena nekega rudarja. To, kar je izpovedala, je bridka obtožba proti obstoječemu gospodarskemu redu, ko je dejala: »Z največjim strahom pričakujemo dan 31. maja, ko bodo padli zaslužki naših mož najnižje, ko bodo redni odtegljaji za soc. zavarovanje jedva krili skupni zaslužek, kar pa se itak dogaja že vsa leta — krize, ko bomo šle preko tele poti s strahom v srcih v ta-le rud. konzum, koliko nam bodo pač še to pot zaupali živil, kajti naši krediti so že davno izčrpani. Zahtevane količine živil že davno ne dobimo več, ker je uveden sistem »talanja«. Naši otroci dozorevajo mesto v zdrave fante in može za godno žetev tuberkuloze.« G. ban pa je obljubil, da bo storil vse, kar je v njegovi moči, za omiljenje te silne bede, ki mu ni neznana, ter da ako Bog da, bo tudi nam nekoč zasijalo lepše solnce. Da le ne bi vsega skupaj poplaknila precej huda ploha, ki se je prikradla tam nekje od juga in vlila kar nenadoma, čim smo se zopet razšli. Na občini, kjer je sprejemal g. ban tudi razne deputacije, mu je izročila skupna delegacija vseh strokovnih organizacij obširnejšo spomenico, v kateri apelira na g. bana za najnujnejšo pomoč glede prehrane, delne zaposlitve rudarjev in brezposelnih, katerih je v občini okrog 200, sanacije Brat. skladnice, osnutka zakona o min. mezdah ter zopetnega uveljavljenja par. 219 o. z., s čijega ukinitvijo je zadan rudarskemu delavstvu hud udarec. Vse to je podpiral predsednik občine s. Malovrh, ki je vsa ta in slična vprašanja že obravnaval na vseh merodajnih mestih in se zavzemal za dobrobit občine in delovnega ljudstva v našem kraju.

Kranj

Krajevna protituberkulozna liga je bila ustanovljena z namenom, da med prebivalstvom v mestu in okolici, zlasti med delavstvom širi čim najuspešnejšo borbo proti jetiki. Delavstvo slabo zasluži in se slabo hrani. Kosilo si nosi delavstvo s seboj na delo in ko se zvečer vrača izmučeno domov, ga čaka kvečjemu kakšna skromna večerja. Telo, katero ne dobi izdatnih kalorij, propada, pojavi se bolezen, najčešče tuberkuloza. Številne delavske družine so okužene po tej zavratni bolezni. Krajevna liga do sedaj ni mogla vršiti poslanstva, ki ga ima začrtenega v svojih pravilih, ker ji primanjkuje sredstev. Delavci, delavke! Ne prosimo in ne pobiramo v tem protituberkuloznem tednu prispevkov zato, da bi potem ležali v blagajni, temveč zato, da pomagamo tistim velikim siromakom, ki so že izčrpali vse zakonite dajatve pri OUZD, niso pa še dosegli svoje delazmožnosti, da bi si zopet lahko služili svoj kruh. Je pa tudi veliko takih, ki so že takoj v početku navezani na tujo pomoč, to so pa zlasti bezposelni in pa kmetiški delavci. Naša dolžnost je, da z vsemi sredstvi, ki so nam na razpolago, preprečujemo, da ne bomo kopali prezgodnjih grobov in polagale vanje cvetočih življenj. Zato prosimo, ne odklanjajte nabiralcev, ki vas bodo posetili.

Spored protituberkuloznega tedna. Od 17. do 24. maja t. l. pobirajo prostovoljne prispevke od hiše do hiše, od stranke do stranke. Prav vljudno prosimo vse, da blagohotno sprejemajo nabiralke, ki jih bodo posetile. Prav tako tudi obe kino-podjetji pobirata prostovoljne prispevke pri svojih predstavah. Dne 21. maja bo pobiranje prispevkov v Kranju in bližnji okolici. Od 11. do 12. ure na Glavnem trgu promenadni koncert. Na postaji imamo postavljeno nabiralno mizico, kjer bo nabiralec ves teden navzoč. V nedeljo, dne 24. maja se bo vršila ob pol 11. uri dopoldan v telovadnici Narodnega doma v Kranju akademija. Na akademiji nastopijo vsi zbori, med drugimi tudi pevski zbor splošne delavske strokovne zveze z Ocvirk: Na trgu; narodno: Zabučale gore (poje mala Tilka Bizovičarjeva) ob spremljevanju zbora; rusko narodno: Dvanajst razbojnikov. Vstopnine ni.

Strožji cestno-prometni red. Sresko načelstvo je razposlalo občinam okožnice glede prestopkov cestnega reda, katero morajo občine javno razglasiti. V okrožnici se povdarja, da bo moralo sresko načelstvo radi vedno gostejših pritožb, zlasti vsled brezbrižnosti kolesarjev, zvišati kazni za vse prestopke cestnega reda in vsake prošnje za omiljenje kazni zavrniti. Za kolesarje cestni red zahteva: da morajo brezpogojno voziti po desni strani ceste. (Izgovor, da je na desni strani slaba cesta, ne drži.) Da je vozarenje dveh oseb na kolesu prepovedano, pa naj si bo druga oseba odrasla ali otrok; da je v noči vozarenje brez luči prepovedano in sklicevanje na svetlo noč ali na ugaslo luč ne drži. — Delavci kolesarji, držite se teh predpisov, ker varnostni organi imajo zlasti v sezoni strožje odredbe in bolje organizirano prometno službo. Držite se reda, da se obvarujete kazni in nezgod!

»Prijatelj Prirode«. V nedeljo, dne 24. maja izlet v Smlednik, oziroma na Smledniški grad. Odhod ob 6. uri zjutraj.

Jesenice

V boj proti tuberkulozi! Tekoči teden je določen kot »protituberkulozni teden« in ima namen, da opozori vso javnost na najkrutejšega sovražnika delovnega ljudstva. Liga bo zbirala v tem tednu ob raznih prilikah prostovoljne prispevke, ki so namenjeni kot temelj za zgradbo visokogorskega zavetišča za bolne na pljučih. Pozivamo celokupno jeseniško prebivalstvo, da prispeva po svojih močeh in s tem pomaga Protituberkulozni ligi, da ji bo mogoče zasnovani načrt uspešno in čimpreje dokončati. Pokažite vsi v protituberkuloznem tednu, da znate ceniti pomen borbe proti tuberkulozi.

Odbor K. P. T. L. na Jesenicah.

Krstna predstava igre »Lizol«. V nedeljo, dne 3. maja t. l. je ob nabito polni dvorani v Delavskem domu na Savi odigral dramski odsek »Enakosti« krstno predstavo igre »Lizol«, ki jo je napisal do sedaj — vsaj meni— nepoznan avtor Lojze Zupanc. Snov je zajeta iz sodobnega življenja v predmestju ter hoče avtor pokazati, kako gospoduje močnejši razred nad šibkejšim delavskim razredom. Slika moralno bedo kot posledico socialnih neenakosti. Vendar se avtorju ni posrečilo pokazati stvari tako, da bi mogel odvrniti mlada dekleta od morebitnih zabloд v življenju, ali da bi jim vsaj nakazal kaj drugega. Predvsem je slabo vplival na gledalce, ki so bili izključno iz vrst delavstva, samomor Marte, ker je videz tak, da bo to izhod iz moralne bede. Ona, ki je največ trpela skozi vse življenje, si proti koncu na tak način vzame življenje! Delavstvo predobro ve, da je na svetu mnogo takih Mart, ali tem so taka doživetja samo v izkušnjo in kažipot za previdnejše bodoče življenje. Posebno slab utis je to naredilo na ljudi, ki so prepričani, da je življenje en sam boj, boj za obstanek, ki ga je pa treba bojevati in pri tem verovati v boljšo in svetlejšo bodočnost. Vsled tega iskreno priporočamo avtorju, da, kadar bo v bodoče še kaj pisal, napiše kaj krepkega in vzgojnega, kar bo dalo ljudstvu elana v boju za pravičnost in enakopravnost. Igralci so se pa to pot izredno potrudili za boljši uspeh predstave. Marta, s. Šlibarjeva je v dveh dejanjih precej dobro nastopala. Zdelo se mi je le, da so jo morili prehodi iz žalosti v veselje in narobe. V tretjem dejanju je pa nekoliko opešala. Njena igra ni bila več tako naravna in prepričevalna, da bi gledalca prisilila vživeti se vanjo. Bojt, njen oče, s. Oblak, je bil tipičen starec in pijanček ter je bil svoji težki vlogi popolnoma kos, nenaraven je bil njegov nizek glas. Bojtovka, s. Weissove, ki smo jo že tolikokrat videli na tem odru, je to pot kot malokdaj dovršila svojo tragično vlogo. Bila je tako naravna v variacijah kot pristna Bojtovka, ki nima v čim poravnati najemnine. Fink, s. Štravsa je imel križe in težave s svojo vlogo. Jean, s. Perka je bil v tej vlogi zanesljiv in siguren v nastopu, boljši kot v svojih prejšnjih nastopih. Anči Rajnerjeva in Valči Brusova, ki sta jih igrali ss. Vovkova in Stražišarjeva, sta prav dobro rešili zadevo in je bila njuna scena ena med najboljšimi. Zdravnik, s. Rabiča je podal svojo vlogo prav simpatično in naravno. Tudi ostale manjše vloge niso kvarile igre. Zoznalo se je, da je režiser s. Oblak imel precej truda, predno je vse to izoblikoval in dal celoti pravo obilježje. — Družnot! — Š. F.

Zvočni kino Radio predvaja v sredo in četrtek ob pol 9. uri zv. (v četrtek na praznik tudi ob 3. uri pop.) velefilm »Velika pesem« z Marlen Dietrich v gl. vlogi. Dodatki: domač »Zora« tednik, in barvana Lappy »Otroci dvorišča«. — Sledijo »Črne rože«. **Vzajemnost.**

Vabilo

na redni občni zbor Zveze gospodarskih zadrug za Jugoslavijo, r. z. z o. z. v Ljubljani, ki se bo vršil v nedeljo, dne 7. junija 1936 ob 10. uri dopoldne v posvetovalnici Delavske zbornice na Miklošičevi cesti v Ljubljani s sledečim dnevnim redom:

1. Čitanje zapisnika zadnjega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva o poslovanju ni računskem zaključku za leto 1935.
3. Proračun za leto 1936.
4. Poročilo nadzorstva in sklepanje o razrešnici.
5. Sklepanje o ustanovitvi sanacijskega fonda po uredbi o zaščiti kreditnih zadrug in njihovih zvez z dne 22. novembra 1933.
6. Volitev predsednika, podpredsednika ter pet do devet članov načelstva, od teh zadnjih treh članov eksekutive.
7. Volitev predsednika, podpredsednika in pet do devet članov nadzorstva, od teh zadnjih dva v ožje nadzorstvo.
8. Kratek referat o aktualni zadružni temi.
9. Slučajnosti.

V Ljubljani, dne 18. maja 1936.

Načelstvo in nadzorstvo
Zveze gospodarskih zadrug za Jugoslavijo
v Ljubljani.

Opomba: Stroške za delegate nosi vsaka zadruga sama. Pri dohodu naj vsakdo kupi celi vozni listek in da žigosati velesejmsko legitimacijo pri postajni blagajni. Posetnik prejme na velesejmu z legitimacijo potrdilo, da je razstavo obiskal. Pri odhodu se legitimacija ponovno žigosa na ljubljanskem kolodvoru, nakar postane železniški vozni listek veljaven za brezplačni povratek. Legitimacije ljubljanskega velesejma se dobe pri potovalnih pisarnah za ceno kot običajno.

Za vsakogar!

Od 30. maja do 8. junija potovanje v Ljubljano na

XVI. LJUBLJANSKI VELESEJEM

Polovična voznina na železnici, parobrodih, avijonih. — Železniška izkaznica se dobi na odhodnih postajah po Din 2·—.

Razstava industrije in obrti. Gostinska razstava (hoteli, restavracije, gostilne). — „Sodobna gospodinja". — Modna revija. — Pohištvo. — Automobili. — Male živali.

Razstavni prostor zavzema 40.000 m².

Šoštanj

Vse naročnike, delavce iz mesta in okolice prosimo, naj plačajo svojo naročnino naravnost poverjeniku vsako soboto ali nedeljo. Ta dva dneva sprejema poverjenik tudi reklamacije. Vse ostale naročnike v mestu bo poverjenik obiskal v par dneh in naj denar kar pripravijo, da bo šlo bolj gladko. Tisti, ki so izgubili svojega podnaročnika, naj plačajo vsako soboto nekaj na račun in bodo tako najlažje zadostili svoji dolžnosti in obveznosti, ne da bi to posebno občutili.

Delavsko pevsko društvo »Cankar« vabi vse svoje članstvo na redno mesečno sejo, ki se bo vršila dne 20. t. m. ob 8. uri v tajništvu Zadružnega doma. Opozarjamo one, ki imajo društveno imovino, da jo do tega dne vrnejo ,da ne bodo imeli nepotrebnih sitnosti. Pridite polnoštevilno, ker se bo razpravljalo o nekaterih važnih zadevah, tako tudi radi gostovanja trboveljske »Zarje« na našem odru in radi izleta »Cankarja« na Smrekovc. Pridite točno. Tajnik.

Sedlarsko obrt je začel v hiši gospe Mört sedlar in tapetnik s. Koradej Anton. Izdeluje šolske in damske torbice, aktovke, žimnice, podložke itd.

Sv. Lovrenc na Pohorju

Delavsko predavanje. V nedeljo, dne 17. t. l. se je vršilo v gostilni »Pri Jelenu« predavanje o splošnem položaju delavstva, delavski socialni zakonodaji, pomenu strokovne organizacije in delavskega tiska. — Predavanje je otvoril in vodil s. Slatinek, poročala pa sta ss. Jelen in Eržen iz Maribora. Predavanja so se udeležili predvsem delavci iz tuk. tovarn, navzočih pa je bilo tudi nekaj obrtnikov in trgovcev, ki so pazno sledili izvajanjem govornikov. Ob zaključku se je prijavilo **14 novih naročnikov na »Delavsko Politiko«.**

Teharje

Delavsko godbeno društvo »Zarja« na Teharjih pri Celju vljudno vabi vsa bratska društva in prijatelje delavskega pokreta na proslavo novoustanovljenega društva, ki se bo vršila na Binkoštno nedeljo, dne 31. maja ob 15. uri popoldne na vrtu gostilne Jošt na Teharjih. Kdor hoče napraviti lep izlet, se mu nudi prilika. Družnost!

Listnica uredništva

Šoštanj. S. in V. Dopis smo morali prikrojiti, ker ne moremo riskirati tožbe. Pripomniti moramo tudi, da dopis ni bil podpisan in smo šele naknadno izvedeli, da ste ga poslali vi.

Vljudno naznanjam, da je moja trgovina pod firmo

Eks. hiša Luna samo na Glavnem trgu 24

Druga trgovina pod gornjim naslovom v Mariboru ne obstoja.

Spoštovanjem

A. Pristernik
lastnik „Luna"
Glavni trg 24

Zahtevajte vedno in povsod kruh in pecivo iz Delavske pekarne v Mariboru. Telefon št. 2324

Za konzorcij izdaja in urejuje Viktor Eržen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Josip Ošlak v Mariboru.